

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

19. detsember 2019*

Eelotsusetaotlus – Määrus (EÜ) nr 882/2004 – Artikli 27 lõiked 1 ja 4 – VI lisa punktid 1 ja 2 – Sööda- ja toidualane ametlik kontroll – Rahastamine – Lõivud, mida tuleb ametliku kontrolli eest tasuda – Arvutamine – Mõiste „ametlike kontrollidega seotud töötajad“ – Haldus- ja tugitöötajate kaasamine – Võimalus nõuda tasu veerandtundide eest, mida tapamaja ametliku kontrolli teostamiseks taotles, kuid mida ei kasutatud – Tingimused

Liidetud kohtuasjades C-477/18 ja C-478/18,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel College van Beroep voor het bedrijfsleven (apellatsiooniasutuse halduskohus majandusküsimustes, Madalmaad) 17. juuli 2018. aasta otsustega esitatud eelotsusetaotlused, mis saabusid Euroopa Kohtusse 23. juulil 2018, menetluses

Exportslachterij J. Gosschalk en Zn. BV (C-477/18),

Compaxo Vlees Zevenaar BV,

Ekro BV,

Vion Apeldoorn BV,

Vitelco BV (C-478/18)

versus

Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

EUROOPA KOHUS (neljas koda),

koosseisus: koja president M. Vilaras, kohtunikud S. Rodin, D. Šváby (ettekandja), K. Jürimäe ja N. Piçarra,

kohtujurist: P. Pikamäe,

kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikku menetlust ja 4. juuli 2019. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Exportslachterij J. Gosschalk en Zn. BV, esindajad: *advocaten* L. J. Steenbergen ja K. Horstman,

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

- Compaxo Vlees Zevenaar BV, Ekro BV, Vion Apeldoorn BV ja Vitelco BV, esindajad: *advocaten* K. Defares ja J. Jansen,
- Madalmaade valitsus, esindajad: M. K. Bulterman ja M. L. Noort,
- Taani valitsus, esindaja: J. Nymann-Lindgren, keda abistasid *advokater* R. Holdgaard ja P. Biering,
- Ungari valitsus, esindajad: M. Z. Fehér ja M. M. Tátrai,
- Rootsi valitsus, esindajad: A. Falk, C. Meyer-Seitz, H. Shev, J. Lundberg ja H. Eklinder,
- Ühendkuningriigi valitsus, esindajad: S. Brandon ja D. Guðmundsdóttir, keda abistas *barrister* B. McGurk,
- Euroopa Komisjon, esindajad: W. Roels ja B. Hofstätter,

olles 18. septembri 2019. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlused käsitlevad seda, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 882/2004 ametlike kontrollide kohta, mida tehakse sööda- ja toidualaste õigusnormide ning loomatervishoidu ja loomade heaolu käsitlevate eeskirjade täitmise kontrollimise tagamiseks (ELT 2004, L 165, lk 1; ELT eriväljaanne 03/45, lk 200), artiklit 26, artikli 27 lõiget 4 ja VI lisa.
- 2 Taotlused on esitatud kohtuvaidlustes, mille vastavad pooled on ühelt poolt esiteks Exportslachterij J. Gosschalk en Zn. BV (edaspidi „Gosschalk“) ja teiseks Compaxo Vlees Zevenaar BV, Ekro BV, Vion Apeldoorn BV ja Vitelco BV (edaspidi „Compaxo jt“) ning teiselt poolt Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (põllumajanduse, keskkonna ja toidukvaliteedi minister, Madalmaad) (edaspidi „minister“), ning mis puudutavad Gosschalki ja Compaxo jt tapamajades läbi viidud ametliku kontrolli eest makstava lõivu arvutamise korda.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Määrus nr 882/2004

- 3 Määruse nr 882/2004 põhjendustes 11, 13, 14 ja 32 on märgitud:
    - „(11) Ametlike kontrollide tegemise alal pädevad asutused peaksid vastama mitmete tegevuskriteeriumidele, et tagada nende erapooletus ja tõhusus. Neil peaks olema piisav arv sobiva kvalifikatsiooniga kogenud töötajaid ning piisavad vahendid ja seadmed tööülesannete nõuetekohaseks täitmiseks.
- [...]
- (13) Ametlike kontrollide sagedus peaks olema korrapärane ja riskiga võrreldes proportsionaalne [...]

(14) Ametlikud kontrollid peaksid toimuma dokumenteeritud korra alusel, et tagada nende kontrollide ühtne ja püsivalt kõrge kvaliteediga sooritamine.

[...]

(32) Ametlike kontrollide korraldamiseks peaksid olema olemas piisavad rahalised vahendid. Seetõttu peaks liikmesriikide pädevatel asutustel olema lõivustamise või maksustamise võimalus, et katta ametlike kontrollidega seoses kantud kulusid. Selle protsessi käigus on liikmesriikide pädevatel asutustel vabadus kehtestada lõive ja makse fikseeritud summadena, mis tuginevad kantud kuludele ja võtavad arvesse ettevõtjate konkreetset olukorda. Lõivude kohaldamisel käitlejate suhtes peaksid kehtima ühised põhimõtted. Seepärast on asjakohane sätestada ülevaatuslõivude taseme määramise kriteeriumid. Impordikontrolli suhtes kohaldatavate lõivude osas on asjakohane kehtestada otseselt peamiste imporditavate tariifid nende ühtse kohaldamise tagamist ja kaubandushäirete vältimist silmas pidades.“

4 Selle määruse artikli 1 „Sisu ja reguleerimisala“ lõikes 1 on märgitud:

„Käesoleva määrusega sätestatakse üldised eeskirjad ametlike kontrollide tegemiseks, et kontrollida vastavust eeskirjadele, mille eesmärgiks on eelkõige:

a) inimestele ja loomadele otseselt või keskkonna kaudu suunatud ohtude vältimine, kõrvaldamine või vähendamine vastuvõetava tasemeni;

ning

b) õiglaste tavade tagamine sööda- ja toidukaubanduses ning tarbijate huvide kaitsmine, sealhulgas sööda ja toidu märgistamine ja muud tarbija teavitamise vormid.“

5 Sama määruse artikkel 2 sisaldab muu hulgas järgmisi mõisteid:

„1) ametlik kontroll – mis tahes kujul toimuv kontroll, mida pädev asutus või [Euroopa Liit] teeb eesmärgiga teha kindlaks sööda- ja toidualastele õigusnormide ning loomatervishoidu ja loomade heaolu reguleerivate eeskirjade täitmine;

[...]

4) pädev asutus – liikmesriigi keskasutus, kes on pädev korraldama ametlikke kontrole või mis tahes muu asutus, kellele on antud kõnealune pädevus; vajaduse korral hõlmab see ka kolmanda riigi vastavat asutust;

[...]

7) ülevaatus – sööda, toidu, loomatervishoiu ja loomade heaolu mis tahes aspekti kontroll eesmärgiga teha kindlaks, kas kõnealused aspektid vastavad sööda- ja toidualaste õigusnormide ning loomatervishoidu ja loomade heaolu reguleerivate eeskirjade nõuetele;

8) järelevalve – kavandatud vaatluste või mõõtmiste seeria läbiviimine eesmärgiga saada ülevaade sööda- või toidualaste õigusnormide, loomatervishoidu või loomade heaolu reguleerivate eeskirjade täitmisest;

[...]“.

- 6 Määruse nr 882/2004 artikli 3 „Üldised kohustused seoses ametlike kontrollide korraldamisega“ lõikes 1 on ette nähtud:

„Liikmesriigid tagavad ametlike kontrollide korrapärase tegemise riskidest lähtuvalt ja asjakohase sagedusega, et saavutada käesoleva määruse eesmärgid [...]“.

- 7 Selle määruse artikli 4 „Pädevate asutuste määramine ja tegevuskriteeriumid“ lõikes 2 on ette nähtud:

„Pädevad asutused tagavad, et:

- a) elusloomade, sööda ja toidu tootmise, töötlemise ja turustamise kõigis etappides ja sööda kasutamise suhtes tehtavad ametlikud kontrollid on tõhusad ja asjakohased;

[...]

- c) neil on olemas või on juurdepääs katsete tegemiseks vajalikule laborivarustusele ja piisav arv sobiva kvalifikatsiooniga ja kogenud töötajaid, et ametlikke kontrole ja kontrollimisega seotud ülesandeid oleks võimalik täita tõhusalt ja tulemuslikult;

- d) neil on asjakohased ja nõuetekohaselt hooldatud vahendid ja seadmed tagamaks, et töötajatel on võimalik teha ametlikke kontrole tõhusalt ja tulemuslikult;

[...]“.

- 8 Kõnesoleva määruse artiklis 6 „Ametlikke kontrole tegevad töötajad“ on sätestatud:

„Pädev asutus tagab, et kõik tema töötajad, kes teevad ametlikke kontrole:

- a) saavad oma pädevusvaldkonnas asjakohast väljaõpet, mis võimaldab neil oma tööülesandeid pädevalt täita ja teha ametlikke kontrole järjepideval viisil. Kõnealune väljaõpe hõlmab vajaduse korral II lisa I peatükis nimetatud valdkondi;

- b) hoiavad end oma pädevusvaldkonna arenguga kursis ja saavad vajaduse korral korrapäraselt lisaväljaõpet;

ning

- c) on võimelised multidistsiplinaarseks koostööks.“

- 9 Määruse nr 882/2004 artikli 8 „Kontrollimenetlused“ lõikes 3 on ette nähtud:

„Pädevad asutused kehtestavad korra:

- a) kontrollimaks nende poolt tehtavate ametlike kontrollide tõhusust;

[...]“.

- 10 Määruse nr 882/2004 II jaotis, milles on sätestatud reeglid, mis puudutavad „Liikmesriikide ametlikke kontrole“, sisaldab VI peatükki „Ametlike kontrollide rahastamine“, kuhu kuuluvad artiklid 26–29.

11 Selle määruse artiklis 26 „Üldpõhimõte“ on sätestatud:

„Liikmesriigid tagavad piisavate rahaliste vahendite olemasolu, et tagada ametlikeks kontrollideks vajalikud töötajad ja muud vahendid mis tahes vajalikuks peetavate meetmetega, sealhulgas üldise maksustamise või lõivude või maksude kehtestamise teel.“

12 Sama määruse artiklis 27 „Lõivud ja maksud“ on ette nähtud:

„1. Liikmesriigid võivad koguda lõive või makse, et katta ametlikest kontrollidest tulenevaid kulusid.

[...]

4. Ametlike kontrollide jaoks vastavalt lõikele 1 või 2 kogutavad lõivud:

a) ei ole kõrgemad, kui vastutavate pädevate asutuste poolt seoses VI lisa loetletud nimetustega kantavad kulud;

ning

b) võidakse kehtestada kindla tariifiga, tuginedes pädevate asutuste poolt teatava aja jooksul kantud kuludele või vajaduse korral IV lisa B jaos või V lisa B jaos fikseeritud määraga.

[...]

10. Ilma et see piiraks artiklis 28 nimetatud kulusid, ei kogu liikmesriigid käesoleva määruse rakendamiseks muid kui käesolevas artiklis nimetatud lõive.

[...]“.

13 Määruse nr 882/2004 VI lisa „Lõivude arvutamisel arvesse võetavad kriteeriumid“ on märgitud:

„1. Ametlike kontrollidega seotud töötajate palgad.

2. Ametlike kontrollidega seotud töötajate kulud, sealhulgas kulud vahenditele, tööriistadele, seadmetele, koolitusele, reisimisele ja seonduvad kulud.

3. Laboratoorsete analüüside tegemise ja proovide võtmise kulud.“

Määrus nr 854/2004

14 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 854/2004, millega kehtestatakse erieeskirjad inimtoiduks ettenähtud loomsete saaduste ametlikuks kontrollimiseks (ELT 2004, L 139, lk 206; ELT eriväljaanne 03/45, lk 75), artikkel 2 „Mõisted“ sätestab:

„1. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

f) riiklik veterinaararst – veterinaararst, kes on käesoleva määruse kohaselt pädev tegutsema riikliku veterinaararstina ja on pädeva asutuse poolt määratud;

[...]

h) riikliku veterinaararsti abi – isik, kes on käesoleva määruse kohaselt pädev tegutsema riikliku veterinaararsti abina, kelle pädev asutus on määranud ning kes töötab riikliku veterinaararsti alluvuses ja tema vastutusallas;

[...]“.

15 Selle määruse artikli 4 „Ametlikke kontrollid käsitlevad üldpõhimõtted kõikide käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate loomsete saaduste osas“ lõike 1 kohaselt:

„Liikmesriigid tagavad, et toidukäitlejad pakuvad kogu vajalikku abi, tagamaks, et pädeva asutuse tehtud ametlikke kontrollid saab teostada tõhusalt.

Liikmesriigid eelkõige:

- võimaldavad juurdepääsu kõikidele hoonetele, ruumidele, kaitistele jm infrastruktuuridele;
- teevad kättesaadavaks kõik dokumendid ja andmed, mida käesoleva määruse alusel nõutakse või mida pädev asutus peab vajalikuks olukorra hindamiseks.“

16 Sama määruse artikkel 5 „Värske liha“ sätestab:

„Liikmesriigid tagavad, et värske liha ametlikud kontrollid viiakse läbi I lisa kohaselt.

1. Riiklik veterinaararst teostab I lisa II peatüki I jao üldiste nõuete ja IV jao erinõuete kohaselt värsket liha turule viivates tapamajades, ulukiliha töötlemisettevõtetes ja lihalõikusettevõtetes inspekteerimisülesandeid, mis käsitlevad eelkõige järgmist:

[...]

b) tapaeelne kontroll;

[...]

d) tapajärgne kontroll;

[...]

[...]

4. Riikliku veterinaararsti abid võivad aidata riiklikku veterinaararsti I lisa I ja II jaos nimetatud ametlike kontrollide läbiviimisel III jao I peatüki kohaselt. Sel juhul töötavad nad sõltumatu rühma osana.

5. a) Liikmesriigid tagavad, et neil on piisavalt riigitöötajaid I lisa alusel nõutud ametlike kontrollide läbiviimiseks III jao II peatükis täpsustatud sagedusega.

[...]

[...]

7. Liikmesriigid tagavad, et riiklikud veterinaararstid ja nende abid on vastava kvalifikatsiooniga ja läbinud koolituse I lisa III jao IV peatüki kohaselt.“

Madalmaade õigus

- 17 Põllumajanduse, keskkonna ja toidukvaliteedi ministri 4. mai 2009. aasta määruse, millega kehtestatakse [Madalmaade Toidu- ja Tarbekaupade Ameti (NVWA)] ja [Üldjärelevalve Inspeksiooni (AID)] tehtavate toimingute tasumäärad (veterinaar- ja hügieenikontrolli tasumäärasid reguleeriv I määrus) (Regeling van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit nr. 2164, houdende retributies betreffende werkzaamheden van de [Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA)] en [Algemene Inspectiedienst (AID)], 3. aprillist 2013 kuni 28. veebruarini 2014 kehtinud redaktsiooni 5. peatükk, mis käsitleb loomade tapmist, sätestab muu hulgas:

„§ 1. Ametlik kontroll kodukabjaliste tapmise raames

Artikkel 15

[Määruse nr 854/2004] artikli 4 lõike 2 ja artikli 5 lõike 1 sätete koostoimest tuleneva kontrolli puhul, mida NVWAs töötav riiklik veterinaararst või riikliku veterinaararsti abi viib läbi kodukabjaliste tapmiseks ette nähtud tööajal, on tapamaja kohustatud maksma tasu järgmises määras:

- a. põhisumma 76,29 eurot ja
- b. 29,06 eurot iga veerandtunni eest, mis NVWAs töötaval riiklikul veterinaararstil või riikliku veterinaararsti abil kulub tapaeelse kontrolli toimingute tegemiseks;
- c. 20,54 eurot iga veerandtunni eest, mis riiklikul veterinaararstil või tema volitatud isikul kulub tapajärgse kontrolli toimingute tegemiseks.

Artikkel 16

[Määruse nr 854/2004] I lisa IV jao I, II ja III peatükis ning IV peatüki B osas sätestatud kodukabjaliste tapajärgse kontrolli toimingute puhul, mida teeb riikliku veterinaararsti abi punase liha kontrolli puudutava kokkuleppe täitmiseks, on tapamaja kohustatud maksma:

- a. kindla määraga põhitasu 77,43 eurot ja
- b. 13 eurot iga veerandtunni eest, mis asjaomasel riikliku veterinaararsti abil kulub kontrolli teostamiseks.

[...]“.

- 18 Selle määruse 10. peatükis „Muud täiendavad tasud“ on eeskätt sätestatud:

„Artikkel 50

1. Kui kohalviibiv NVWA töötaja leiab, et artikli 3 lõikes 2 [või artiklites] 5, 8, 9, 10, 10a, 10b, 11, 13, 15, 19, 20, 21 või 22 osutatud toimingud võtavad artikli 58 lõike 1 punktide c ja d kohaselt teatatud ajast rohkem aega, on tapamaja kohustatud lisaks asjaomase artikli alusel maksmisele kuuluvatele summadele maksma tasu toimingute tegemiseks kulunud iga täiendava veerandtunni eest, mis ületab teatatud veerandtundide arvu.
2. Lõikes 1 sätestatud tasu veerandtunni kohta on:
  - a. 27,52 eurot [artikli 3 lõikes 2 ja artiklis 8] osutatud toimingute eest;
  - b. 27,52 eurot artiklis 5 osutatud toimingute eest;
  - c. 36,79 eurot artiklites 9, 10 ja 10a osutatud toimingute eest;
  - d. 34,75 eurot artiklites 10b, 11 ja 13 osutatud toimingute eest;

- e. 29,06 eurot [artikli 15 sissejuhatavas lauseosas ja punktis b ning artiklites] 21 ja 22 osutatud toimingute eest;
  - f. 20,54 eurot artikli 15 sissejuhatavas lauseosas ja punktis c osutatud toimingute eest;
  - g. 28,66 eurot artiklites 19 ja 20 osutatud toimingute eest.
3. Kui kohalviibiv NVWA töötaja leiab, et artiklis 17 osutatud toimingud võtavad artikli 58 lõike 1 punktide c ja d kohaselt teatatud ajast rohkem aega, on tapamaja kohustatud lisaks nimetatud artikli alusel maksmisele kuuluvatele summadele maksma tasu summas 19,05 eurot.

Artikkel 51

1. Kui [artikli 3 lõikes 2 või artiklites] 5, 8, 9, 10, 10a, 10b, 11, 13, 15, 19, 20, 21 või 22 osutatud toiminguid tehakse väljaspool tööaega, on tapamaja kohustatud lisaks asjaomase artikli alusel maksmisele kuuluvatele summadele maksma väljaspool tööaega toimingute tegemiseks kulunud iga veerandtunni eest tasu.
2. Lõikes 1 sätestatud tasu veerandtunni kohta on:
- a. 8,26 eurot [artikli 3 lõikes 2 ja artiklis 8] osutatud toimingute eest;
  - b. 8,26 eurot artiklis 5 osutatud toimingute eest;
  - c. 11,04 eurot artiklites 9, 10 ja 10a osutatud toimingute eest;
  - d. 10,43 eurot artiklites 10b, 11 ja 13 osutatud toimingute eest;
  - e. 8,72 eurot [artikli 15 sissejuhatavas lauseosas ja punktis b ning artiklites] 21 ja 22 osutatud toimingute eest;
  - f. 6,16 eurot artikli 15 sissejuhatavas lauseosas ja punktis c osutatud toimingute eest;
  - g. 8,60 eurot artiklites 19 ja 20 osutatud toimingute eest.
3. Kui artiklis 17 osutatud toiminguid tehakse väljaspool tööaega, on tapamaja kohustatud lisaks asjaomase artikli alusel maksmisele kuuluvatele summadele maksma tasu summas 37,78 eurot iga veerandtunni kohta väljaspool tööaega.
1. Kui NVWA leiab, et artiklis 47a osutatud täiendava ametliku kontrolli nõuetekohaseks läbiviimiseks peab see toimuma väljaspool tööaega, on käitleja kohustatud maksma täiendavat ametlikku kontrolli teostavale ettevõtjale lisaks artikli 47a punktides 1, 2 või 3 sätestatud summale tasu, mis on 30% artikli 47a lõigetes 1, 2 või 3 sätestatud summast väljaspool tööaega kontrolli läbiviimiseks kulunud iga veerandtunni kohta.
2. Kui NVWA leiab, et artiklis 48 osutatud täiendava ametliku kontrolli nõuetekohaseks läbiviimiseks peab see toimuma väljaspool tööaega, on käitleja kohustatud maksma täiendavat ametlikku kontrolli teostavale ettevõtjale lisaks artiklis 48 sätestatud summale tasu, mis on 30% artikli 48 lõikes 1 sätestatud summast iga täiendava ametliku kontrolli kohta.

Artikkel 52

1. Kui [artikli 3 lõikes 2 või artiklites] 5, 8, 9, 10, 10a, 10b, 11, 13, 15, 19, 20, 21 või 22 osutatud toimingute tegemine katkestatakse või lükatakse edasi või need jäävad toimingutega seotud isikust või isikutest sõltumatutel asjaoludel täielikult või osaliselt tegemata, on tapamaja kohustatud maksmata tasu veerandtunni kohta järgmiselt:
- a. iga veerandtunni eest, mil toimingute tegemine oli toimingutega seotud isiku jaoks katkestatud või edasi lükatud, või
  - b. iga veerandtunni eest, mis oleks kulunud toimingute läbiviimiseks, kui neid oleks teinud isik, et kes oleks vastavalt artiklis 57 osutatud teatele [ministri] arvamuse kohaselt olnud volitatud neid toiminguid tegema.

2. Lõikes 1 sätestatud tasu veerandtunni kohta on:
  - a. 27,52 eurot [artikli 3 lõikes 2 ja artiklis 8] osutatud toimingute eest;
  - b. 27,52 eurot artiklis 5 osutatud toimingute eest;
  - c. 36,79 eurot artiklites 9, 10 ja 10a osutatud toimingute eest;
  - d. 34,75 eurot artiklites 10b, 11 ja 13 osutatud toimingute eest;
  - e. 29,06 eurot [artikli 15 sissejuhatavas lauseosas ja punktis b ning artiklites] 21 ja 22 osutatud toimingute eest;
  - f. 20,54 eurot artikli 15 sissejuhatavas lauseosas ja punktis c osutatud toimingute eest;
  - g. 28,66 eurot artiklites 19 ja 20 osutatud toimingute eest.
3. Kui toimingutega seotud isikust või isikutest sõltumatutel asjaoludel artiklis 17 osutatud toimingute tegemine katkestatakse või lükatakse edasi või need jäävad täielikult või osaliselt tegemata, on tapamaja kohustatud maksmata tasu summas 19,05 eurot.
4. Kui artiklis 14 osutatud tõendi, saatelehe, tõendi või saatelehe kinnitatud koopia või deklaratsiooni väljastamise nõue võetakse toimingutega seotud isikust või isikutest sõltumatutel asjaoludel tagasi, on tapamaja kohustatud maksma tasu, mis vastab summale, mis oleks tulnud artikli 14 alusel maksta, kui väljastamine oleks tegelikult toimunud.
5. Lõigetes 1, 2 ja 3 sätestatud tasu nõutakse lisaks tasule, mida tuleb kõnealuste artiklite alusel maksta, juhul kui asjaomased toimingud edasi on lükatud, alustatud toimingud on katkestatud või toimingud on osaliselt tegemata jäänud.
6. Käesolevat artiklit ei kohaldata, kui artikli 58 lõikes 3 osutatud teade on esitatud määratud tähtaja jooksul.

Artikkel 53

1. Kui toimingutega seotud isikust või isikutest sõltumatutel asjaoludel käesolevas artiklis osutatud toimingute tegemine katkestatakse või lükatakse edasi või need jäävad täielikult või osaliselt tegemata, on tapamaja kohustatud maksma lisaks artikli 16 alusel makstavale tasule summa, mis vastab artiklis 16 sätestatud tasu määrale veerandtunni kohta,
  - a. iga veerandtunni eest, mil toimingutega tegemine oli toimingutega seotud isik jaoks katkestatud või edasi lükatud, või
  - b. iga veerandtunni eest, mis oleks kulunud toimingute läbiviimiseks, kui neid oleks teinud isik, et kes oli volitatud neid toiminguid tegema.
2. Lisaks artiklis 16 osutatud tasule on tapamaja kohustatud maksma selles artiklis osutatud toimingute eest 13 eurot iga veerandtunni kohta, mis selles artiklis osutatud riikliku veterinaararsti abil kulub nende toimingute tegemiseks pärast seda, kui artikli 57 kohaselt nende toimingute tegemiseks taotletud ajavahemikku on ületatud rohkem kui veerandtunni võrra.
3. Lisaks artiklis 16 osutatud tasule on tapamaja kohustatud maksma tasu selles artiklis osutatud toimingute eest, mida tehakse väljaspool tööaega:
  - a. 1,50 eurot iga veerandtunni kohta, mis artiklis 16 osutatud riikliku veterinaararsti abil kulub nende toimingute tegemiseks tööpäevadel kella 18.00 kuni 22.00;
  - b. 3,01 eurot iga veerandtunni kohta, mis artiklis 16 osutatud riikliku veterinaararsti abil kulub nende toimingute tegemiseks tööpäevadel kella 22.00 kuni 00.00;
  - c. 3,01 eurot iga veerandtunni kohta, mis artiklis 16 osutatud riikliku veterinaararsti abil kulub nende toimingute tegemiseks tööpäevadel kella 00.00 kuni 06.00;

[...]

8. Lõike 3 kohaldamisel on tööaeg ajavahemik esmaspäevast kuni reedeni kella 06.00 kuni 18.00, välja arvatud riigipühad.“
- 19 Kõnealuse määruse 11. peatükis „Kindla määraga põhitasu“ on sätestatud:
- „Artikkel 54
1. Kui käesoleva määruse alusel tuleb maksta kindla määraga põhitasu, nõutakse selle maksmist toimingute eest, mida iga kohalviibiv NVWA töötaja tapamaja jaoks ühe päeva jooksul katkematult koos seaduses sätestatud vaheaegadega teeb.
  2. Erandina lõikest 1 nõutakse siis, kui kindla määraga põhitasu tuleb maksta artikli 16 alusel, sellise kindla määraga põhitasu maksmist toimingute eest, mida tapamaja jaoks ühe päeva jooksul katkematult koos seaduses ette nähtud vaheaegadega kohapeal tehakse.“
- 20 Majandusasjade riigisekretäri 20. veebruari 2014. aasta määrus nr WJZ/14033284, millega määratakse kindlaks NVWA tehtavate toimingute suhtes kohaldatavad tasumäärad (NVWA tasumäärasid reguleeriv määrus) (Regeling van de Staatssecretaris van Economische Zaken nr. WJZ/14033284, houdende vaststelling van tarieven voor werkzaamheden van de NVWA (Regeling NVWA-tarieven)), mis jõustus 1. märtsil 2014, kehtestab uue lihtsustatud tasumäärade süsteemi inspektsiooni- ja kontrollitoimingute kohta, et mida NVWA ametnikud eelkõige veterinaar- ja hügieenialaste õigusaktide raames teevad. Selles määruses on sarnasel kujul esitatud veterinaar- ja hügieenikontrolli tasumäärasid reguleeriva I määruse sätteid, mis on esitatud käesoleva kohtuotsuse punktides 17–19.

Põhikohtuasjad ja eelotsuse küsimused

(Kohtuasi C-477/18)

- 21 Gosschalk käitab tapamaja, töödeldes ja turustades sealiha. Sellega seoses teostati tema suhtes ametlikku kontrolli eesmärgiga tagada, et ta järgib nii määrust 882/2004 kui ka NVWA tasumäärasid reguleerivat määrust.
- 22 Selle raames teevad tapaeelse ja tapajärgse kontrolli toiminguid ühelt poolt riiklikud veterinaararstid ja riiklike veterinaararstide abid, kes töötavad NVWAs, mis on määratud pädev asutus määruse nr 882/2004 artikli 2 punkti 4 tähenduses, ning teiselt poolt riiklike veterinaararstide abid, kes on Kwaliteitskeuring Dierlijke Sectori (KDS), keda Madalmaade valitsus nimetab mittetulunduslikuks erakapitalil põhinevaks äriühinguks, lähetatud renditöötajad.
- 23 Kontrollitoimingutega kaasnevate kulude katmiseks kogub minister tapamajadelt lõivu vastavalt määruse nr 882/2004 artikli 27 lõikele 1 ja lõike 4 punktile a ning VI lisa punktidele 1 ja 2 ning NVWA tasumäärasid reguleerivale määrusele.
- 24 Praktikas esitab tapamaja NVWA-le taotluse, milles ta täpselt määratleb, milliseid kontrollitoiminguid on vaja teha, kui palju peab nende toimingute tegemiseks olema riiklikke veterinaararste ja riiklike veterinaararstide abid ning kui palju on nende toimingute tegemiseks vaja aega, mida väljendatakse veerandtundides.
- 25 Pärast kontrollitoimingute tegemist nõuab minister tapamajalt selle eest tasumisele kuuluvate summade maksmist. Tapamaja peab niisiis maksma iga kontrollitoiminguid teinud riikliku veterinaararsti ja riikliku veterinaararsti abi kohta kindlas määras põhisumma ja lisaks summa iga toimingute tegemisele kulunud veerandtunni eest. Kui kontrollitoimingud võtavad kavandatust kauem

aega, peab tapamaja maksma iga täiendava veerandtunni eest täiendavat tasu. Kui aga kontrollitoimingud lõpetatakse kavandatud varem, peab tapamaja ikkagi maksma taotletud, kuid kasutamata jäänud veerandtundide eest.

- 26 Põhikohtuasjas esitati Gosschalkile mitu arvet lõivu maksmiseks kontrollitoimingute eest, mis NVWA ja KDS tema tegevuskohas aastatel 2013–2016 tegid. Leides, et selliste lõivude kogumine on 17. märtsi 2016. aasta kohtuotsusega Kødbranchens Fællesråd (C-112/15, EU:C:2016:185) vastuolus, esitas Gosschalk ministrile vaided ning pärast vaiete rahuldamata jätmist esitas College van Beroep voor het bedrijfslevenile (apellatsiooniasutuse halduskohus majandusküsimustes, Madalmaad) kaebuse.
- 27 Viidates eelkõige raskustele seoses määruse nr 882/2004 ja eeskätt selle VI lisa punktide 1 ja 2 tõlgendamisega ning põhikohtuasja poolte lahkarvamusele selles küsimuses, leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et korra kohase õigusemõistmise huvides tuleb taotleda Euroopa Kohtult eelotsust.
- 28 Esimesena puudutab lahkarvamus mõiste „ametlike kontrollidega seotud töötajad“ piiritlemist. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib esiteks, et määruses nr 882/2004 ei ole selle VI lisa punktides 1 ja 2 esitatud mõiste sisu määratletud, ning teiseks, et vastupidi sellele, mida väidab Gosschalk, ei saa 17. märtsi 2016. aasta kohtuotsusest Kødbranchens Fællesråd (C-112/15, EU:C:2016:185) järeldada, et selle mõistega on hõlmatud üksnes riiklikud veterinaararstid ja riiklike veterinaararstide abid, kes tegelikult kontrollile läbi viivad. Samas kahtleb eelotsusetaotluse esitanud kohus ka ministri poolt antud palju laiemas tõlgenduses, mille kohaselt saab haldus- ja muude töötajate palgad ja kulud jätta tapamaja kanda.
- 29 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et nii nõukogu 29. jaanuari 1985. aasta direktiivi 85/73/EMÜ värsket liha ja kodulinnuliha sanitaarinspeksiooni ja -kontrolli rahastamise kohta (EÜT 1985, L 32, lk 14; ELT eriväljaanne 03/06, lk 161) artikli 5 lõikes 1 kui ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2017. aasta määruse (EL) 2017/625, mis käsitleb ametlikku kontrolli ja muid ametlikke toiminguid, mida tehakse eesmärgiga tagada toidu- ja söödaalaste õigusnormide ning loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise- ja taimekaitsevahendite alaste õigusnormide kohaldamine, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 999/2001, (EÜ) nr 396/2005, (EÜ) nr 1069/2009, (EÜ) nr 1107/2009, (EL) nr 1151/2012, (EL) nr 652/2014, (EL) 2016/429 ja (EL) 2016/2031, nõukogu määruseid (EÜ) nr 1/2005 ja (EÜ) nr 1099/2009 ning nõukogu direktiive 98/58/EÜ, 1999/74/EÜ, 2007/43/EÜ, 2008/119/EÜ ja 2008/120/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 854/2004 ja (EÜ) nr 882/2004, nõukogu direktiivid 89/608/EMÜ, 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ, 91/496/EMÜ, 96/23/EÜ, 96/93/EÜ ja 97/78/EÜ ja nõukogu otsus 92/438/EMÜ (ametliku kontrolli määrus) (ELT 2017, L 95, lk 1), artikli 81 punktis a on lubatud katta halduskulusid ning tugi- ja haldustöötajate kulusid ja palka. Võrdluseks olgu öeldud, et kuna määruse nr 882/2004 VI lisas on mainitud vaid ametliku kontrolliga seotud töötajate kulusid, on võimalik sellest järeldada, et haldus- ja tugitöötajate kulusid ei saa hüvitada.
- 30 Väljend „ametlike kontrollidega seotud töötajad“ näib siiski jätvat piisava hindamisruumi, et hõlmata ka muid isikuid kui riiklik veterinaararst või riikliku veterinaararsti abi, kuna ka need muud isikud osalevad ametliku kontrolli läbiviimisel tapamajades. Pealegi ei viita miski sellele, et liidu seadusandja oleks tahtnud muuta määruse nr 882/2004 süsteemi rangemaks võrreldes varasema süsteemiga, mis oli kehtestatud direktiiviga 85/73, ega sellele, et ta oleks soovinud määrusega 2017/625 määruse nr 882/2004 väidetavalt rangemat süsteemi leevendada.
- 31 Teisena on põhikohtuasja poolte vahel erimeelsus selles, kuidas tuleb käsitleda neid veerandtunde, mida ametliku kontrolli teostamiseks taotleti, kuid mis jäeti kasutamata. Kui Gosschalk väidab, et nende eest ei tohiks tasu nõuda, siis minister väidab vastupidi, et tapamaja vastutab selle eest, et veerandtundide arv, mis on kontrollitoimingute tegemiseks hinnanguliselt vajalik, oleks täpne ning et NVWA töötajate tehtavad kontrollitoimingud on väga rangelt planeeritud.

- 32 Kolmandana puudub põhikohtuasja pooltel üksmeel selles, kuidas tõlgendada renditöötajatest veterinaararstidele kohaldatavaid tasumäärasid. Gosschalk väidab esiteks, et kuna NVWA saab kontrollitoimingute tegemiseks tööjõurendiettevõtete vahendusel aegajalt riiklikke veterinaararste ja maksab neile oluliselt väiksemat tasu võrreldes sellega, mida tapamajalt nõutakse, on minister sellega saanud ligi 8 500 000 euro suuruse kasumi. Teiseks makstakse KDSi renditöötajatest või tööjõurendiettevõtete vahendusel saadud riiklike veterinaararstide abidele üksnes tegelikult kasutatud veerandtundide eest, samas kui tapamajalt nõutakse tasu maksmist veerandtundide eest, mida taotleti, kuid mis jäid kasutamata. Minister leiab, et sellise praktika eesmärk on sellegipoolest säilitada kõigile osapooltele võrdsed tasumäärad ning tekkinud ülejääki kasutatakse NVWA üldkulude katmiseks.
- 33 Eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb, kas selline praktika on liidu õigusega kooskõlas, kuna praegusel juhul ühelegi NVWA töötajale maksmise kohustust ei ole.
- 34 Neljandana peab Gosschalk kahetsusväärseks, et renditöötajatest veterinaaridele kohaldatavad tasumäärad võimaldavad KDSil moodustada reservi, et tulla toime suurõnnetuste korral tekkida võivate kuludega. Reservil puudub seega otsene seos konkreetsete kontrollitoimingutega, mistõttu sellega seotud kulud ei saa käsitada tegelikult kontrollitoiminguid tegevate töötajatega seotud kuludena. Ministri hinnangul on see mõeldud selleks, et tagada, et sellistel ettenägematutel asjaoludel nagu episootia, mis tingiks loomade tapmise peatamise pikaks ajaks, oleks endiselt võimalik katta personali- ja koolituskulud, ilma et peaks töötajatega töösuhet lõpetama, isegi kui KDS enam tulu ei saa. Niisuguse reservi olemasolul oleks seega võimalik pärast sellise kriisi lõppemist kontrolli jätkata. Siit järeldub, et reserv hõlmab summasid, mis on vajalikud realselt tekkivate kulude katmiseks. Vajalikuks peetava reservi suurus on pool KDSi kahe viimase aasta keskmisest käibest enne reservi moodustamist, millele lisandub 500 000 eurot.
- 35 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leidis küll 14. oktoobri 2010. aasta otsuses, et see reserv on määruse nr 882/2004 artikliga 27 kooskõlas, kuid kahtleb nüüd, kas see hinnang on asjakohane. Tal on tekkinud küsimus, milliste kriteeriumide alusel on võimalik kindlaks määrata reservi maksimaalne suurus ning kui tähtis on asjaolu, et see reserv on moodustatud erakapitalil põhineva äriühingu jaoks, kelleks käesoleval juhul on KDS, kellelt NVWA tellib riiklike veterinaararstide abisid, samas kui tulu kaotamist peetakse iseenesest osaks ettevõtja tavapärasest riskist. Lisaks ei ole selge, kes on juba moodustatud reservist kasu saav isik KDSi tegevuse lõpetamise või pankrotistumise korral.
- 36 Neil asjaoludel otsustas College van Beroep voor het bedrijfsleven (apellatsiooniasutuse halduskohus majandusküsimustes) menetluse peatada ning esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
1. Kas [määruse nr 882/2004] VI lisa punktis 1 sisalduvat väljendit „ametlike kontrollidega seotud töötajad“ ja [selle lisa] punktis 2 sisalduvat väljendit „ametlike [kontrollide läbiviimisega] seotud töötajad“ tuleb tõlgendada nii, et (palga)kulud, mida võib ametliku kontrolliga seotud lõivu arvutamisel arvesse võtta, hõlmavad üksnes ametlikku kontrolli tegevate riiklike veterinaararstide ja riiklike veterinaararstide abide (palga)kulud, või võib ametliku kontrolli kulude hulka arvata ka [NVWA] või [KDSi] muude töötajate (palga)kulud?
  2. Kui esimesele küsimusele vastatakse nii, et [määruse nr 882/2004] VI lisa punktis 1 sisalduv väljend „ametlike kontrollidega seotud töötajad“ ja [selle lisa] punktis 2 sisalduv väljend „ametlike [kontrollide läbiviimisega] seotud töötajad“ võivad hõlmata ka NVWA või KDSi muude töötajate (palga)kulud, siis millistel asjaoludel ja millistes piirides on sellisel juhul kõnealuste muude töötajate kulude ja ametliku kontrolli vahel veel sedavõrd tihe seos, et kõnealuste (palga)kulude katmiseks ettenähtud lõivu kogumisel võib tugineda määruse nr 882/2004 artikli 27 lõikele 4 ja määruse VI lisa punktidele 1 ja 2?

3. a) Kas määruse nr 882/2004 artikli 27 lõike 4 sissejuhatavat lauseosa ja punkti a ning VI lisa punkte 1 ja 2 tuleb tõlgendada nii, et nende sätetega on vastuolus, kui tapamajalt nõutakse ametlike kontrollide eest lõivu tasumist nende veerandtundide eest, mida tapamaja on pädevalt asutuselt taotlenud, kuid mida ametliku kontrolli tegemiseks tegelikult ei kasutatud?
b) Kas vastus kolmanda küsimuse punktile a kehtib ka juhul, kui tegemist on pädeva asutuse kasutatud renditöötajatest riiklike veterinaararstidega, kes veerandtundide eest, mille on tapamaja pädevalt asutuselt küll taotlenud, kuid mille vältel ametliku kontrolli toiminguid tegelikult ei tehta, tasu ei saa, kusjuures taotletud, kuid kasutamata veerandtundide eest tapamajalt sissenõutavat summat kasutatakse pädeva asutuse üldkulude katmiseks?
4. Kas määruse nr 882/2004 artikli 27 lõike 4 sissejuhatavat lauseosa ja punkti a ning VI lisa punkte 1 ja 2 tuleb tõlgendada nii, et artikli 27 lõikega 4 on vastuolus, kui ametliku kontrolli toimingute eest, mida teevad NVWA veterinaararstid ja (väiksemat tasu saavad) renditöötajatest veterinaararstid, nõutakse tapamajalt lõivu tasumist keskmise tasumäära alusel, millest tulenevalt nõutakse tapamajalt lõivu kõrgema tasumäära alusel kui renditöötajatest veterinaararstidele makstav tasumäär?
5. Kas määruse nr 882/2004 artiklit 26 ja artikli 27 lõike 4 sissejuhatavat lauseosa ja punkti a ning VI lisa punkte 1 ja 2 tuleb tõlgendada nii, et ametliku kontrolli eest nõutava lõivu arvutamisel võib arvesse võtta kulusid, mis tekivad reservi moodustamisest erakapitalil põhinevale äriühingule (KDS), kellelt pädev asutus saab renditööjõuna riiklike veterinaararstide abisid, kusjuures kriisi korral saab kõnealust reservi kasutada tegelikult ametlikku kontrolli tegevate töötajate ning ametliku kontrolli tegemist võimaldavate töötajate palga maksmiseks ning koolituskulude katmiseks?
6. Kui [eelmisele] küsimusele vastatakse jaatavalt: kui suures summas võib sellise reservi moodustada ning kui pikk võib olla sellega kaetud ajavahemik?"

Kohtuasi C-478/18

- 37 Minister nõudis 2016. aasta oktoobri ja 2017. aasta veebruari vahelisel ajal väljastatud nelja arvega Compaxolt ja teistelt 15 422,35 ja 49 628,22 euro vahemikku jääva summa tasumist nende vastavates tapamajades tehtud kontrollitoimingute kulude katmiseks.
- 38 Pärast nende arvete peale edutult vaide esitamist esitasid Compaxo ja teised kaebuse College van Beroep voor het bedrijfslevenile (apellatsiooniasutuse halduskohus majandusküsimustes), kes on käesolevas asjas eelotsusetaotluse esitanud kohus.
- 39 Leides, et 17. märtsi 2016. aasta kohtuotsusest *Kødbranchens Fællesråd* (C-112/15, EU:C:2016:185) tulenevalt saab arvesse võtta üksnes tegelikult kontrolli läbiviivate isikute palka ja kulusid, väidavad Compaxo ja teised eelotsusetaotluse esitanud kohtus, et on terve rida kulusid, nagu kohapealsed töökohad, üldkulud materjalile, amortisatsioonikulud, bürookulud, erikulud (tööriided), tööle- ja kojusõiduga seotud kulud või alltöövõtukulud, mida ei saa käsitada kuludena määruse nr 882/2004 VI lisa punktide 1 ja 2 tähenduses. Peale selle ei nähtu nendest arvetest selgelt, mida hõlmab kuluartikkel „inspeksioonitoimingud“. Minister märgib sellega seoses, et kõnealuse kuluartikli puhul on tunnitasu arvutamisel võetud arvesse kontrollitoimingute haldustehnilisi kulusid ja planeerimiskulusid, mida tuleb käsitada „ametliku kontrolliga seotud töötajate palga ja kuludena“, sest ilma teatava abistava tegevuseta, nagu planeerimine, ei ole kontrollitoiminguid võimalik teha.
- 40 Sellises olukorras otsustas College van Beroep voor het bedrijfsleven (apellatsiooniasutuse halduskohus majandusküsimustes) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule kolm küsimust, mis on sama kohtu poolt Euroopa Kohtule kohtuasjas C-477/18 esitatud esimese ja teise küsimusega ning kolmanda küsimuse punktiga a identsed.

Menetluse suulise osa uuendamise taotlus

- 41 Pärast kohtujuristi ettepaneku esitamist palus Gosschalk Euroopa Kohtu kantseleile 10. oktoobril 2019 esitatud taotlusega menetluse suulise osa uuendamist Euroopa Kohtu kodukorra artikli 83 alusel.
- 42 Gosschalk väidab oma taotluse põhjendamiseks sisuliselt, et kohtujurist analüüsis määruse nr 882/2004 tekkelugu, kuigi seda aspekti Euroopa Kohtu menetluse suulises osas ei käsitletud. Ta leiab seetõttu, et talle tuleb anda võimalus esitada selle kohta oma seisukohad, võttes eeskätt arvesse, et kohtujurist tugines oma analüüsis mittetäielikule teabele, kuna ta ei maininud ega võtnud arvesse Euroopa Parlamendi muudatust, mis sisaldas viimase raportis ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus sööda- ja toidualase ametliku kontrolli kohta (2003/0030(COD)) ning mille tõttu tuleks määruse nr 882/2004 VI lisa tõlgendada kitsalt.
- 43 Sellega seoses tuleb märkida, et ELTL artikli 252 teise lõigu kohaselt on kohtujuristi ülesanne avalikul kohtuistungil täiesti erapooletult ja sõltumatult teha põhjendatud ettepanekuid kohtuasjades, mis Euroopa Liidu Kohtu põhikirja kohaselt nõuavad tema osalemist. Kohtujuristi ettepanek ega selleni jõudmiseks läbitud põhjenduskäik ei ole Euroopa Kohtule siduvad (22. novembri 2018. aasta kohtuotsus MEO – Serviços de Comunicações e Multimédia, C-295/17, EU:C:2018:942, punkt 25 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 44 Samuti tuleb märkida, et Euroopa Liidu Kohtu põhikirjas ega kodukorras ei ole ette nähtud võimalust, et huvitatud isikud saaksid esitada seisukohti vastuseks kohtujuristi ettepanekule. Asjaolu, et huvitatud isik ei nõustu kohtujuristi ettepanekuga – olenemata sellest, milliseid küsimusi selles ettepanekus on analüüsitud –, ei ole seega isenesest põhjus, mis annaks alust menetluse suulise osa uuendamiseks (22. novembri 2018. aasta kohtuotsus MEO – Serviços de Comunicações e Multimédia, C-295/17, EU:C:2018:942, punkt 26 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 45 Gosschalk ei nõustu menetluse suulise osa uuendamise taotluses määruse nr 882/2004 tekkelugu puudutava kohtujuristi analüüsiga, mille üle tema sõnul menetluse suulises osas ei vaieldud ja mis tugineb mittetäielikule teabele.
- 46 On tõsi, et vastavalt oma kodukorra artiklile 83 võib Euroopa Kohus igal ajal, olles kohtujuristi ära kuulanud, uuendada määrusega menetluse suulise osa, eelkõige kui ta leiab, et tal ei ole piisavalt teavet või kui pool on pärast menetluse suulise osa lõpetamist esitanud uue asjaolu, millel on otsustav tähtsus Euroopa Kohtu lahendi seisukohalt, või kui asja lahendamisel tuleks tugineda argumendile, mille üle pooled või Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artiklis 23 nimetatud huvitatud isikud ei ole vaieldud.
- 47 Käesoleval juhul ei ole aga tegemist sellise olukorraga. Nimelt on käesolevas menetluses osalenud pooltel ja eelkõige Gosschalkil olnud võimalus esitada nii menetluse kirjalikus kui ka suulises osas õiguslikud asjaolud, mida nad pidasid asjakohasteks, et Euroopa Kohus saaks vastata eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimustele, sealhulgas seoses määruse nr 882/2004 VI lisa tõlgendamiseiga.
- 48 Seetõttu leiab Euroopa Kohus, et talle on teada kõik eelotsusetaotluse lahendamiseks vajalikud asjaolud ning ükski Gosschalki poolt menetluse suulise osa uuendamise taotluse põhjendamiseks esitatud asjaoludest ei anna alust menetluse uuendamiseks kodukorra artikli 83 alusel.
- 49 Neil asjaoludel leiab Euroopa Kohus, olles kohtujuristi ära kuulanud, et puudub alus menetluse suulise osa uuendamiseks.

Kohtuasjades C-477/18 ja C-478/18 esitatud esimene ja teine küsimus

- 50 Kohtuasjades C-477/18 ja C-478/18 esitatud esimese ja teise küsimusega, mida tuleb käsitleda koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas määruse nr 882/2004 artikli 27 lõiget 1 ja lõike 4 punkti a koostoimes selle määruse VI lisa punktidega 1 ja 2 tuleb tõlgendada nii, et liikmesriigid võivad käsitleda haldus- ja tugitöötajate palka ja kulusid selliste kuludena, mida kantakse seoses ametliku kontrolliga eelnimetatud sätete tähenduses ja mis ei ole kõrgemad kui kõnealuse määruse artikli 2 punktis 4 silmas peetud pädevate asutuste poolt kantavad kulud.
- 51 Sissejuhatuseks tuleb esmalt märkida, et vaatamata eelotsusetaotluse esitanud kohtu konkreetsele viitele teatud seonduvatele kuludele, mida on mainitud käesoleva kohtuotsuse punktis 39, tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et ELTL artiklis 267 sätestatud menetlus on Euroopa Kohtu ja liikmesriikide kohtute koostöö vahend, mille abil Euroopa Kohus annab liikmesriikide kohtutele juhtnööre liidu õiguse tõlgendamisel, mida need kohtud vajavad nende menetluses oleva vaidluse lahendamiseks. Euroopa Kohtu ülesanne on nimelt selgitada liikmesriigi kohtule liidu õigusnormide ulatust, et võimaldada liikmesriigi kohtul neid norme õigesti kohaldada sellele kohtule esitatud faktilistele asjaoludele, mitte aga ise neid norme kohaldada (vt selle kohta 21. juuni 2007. aasta kohtuotsus *Omni Metal Service*, C-259/05, EU:C:2007:363, punkt 15, ning 5. juuli 2016. aasta kohtuotsus *Ognyanov*, C-614/14, EU:C:2016:514, punkt 16).
- 52 Seejärel tuleb märkida, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 40 välja tõi, et määrus nr 882/2004 näeb ette ametlikku kontrolli käsitlevate reeglite ühtlustamise vaid piiratud ulatuses. Sellest järeldub, et liikmesriikidel on teatav hindamisruum nimetatud määruse artikli 2 punktis 4 sätestatud „pädeva asutuse“ kaudu ametliku kontrolli korraldamiseks, et kontrollida nende reeglite järgimist, mille eesmärk on selle määruse artikli 1 lõike 1 kohaselt esiteks inimestele ja loomadele otseselt või keskkonna kaudu suunatud ohtude vältimine, kõrvaldamine või vähendamine vastuvõetava tasemeni, ning teiseks õiglaste tavade tagamine sööda- ja toidukaubanduses ning tarbijate huvide kaitsmine, sealhulgas sööda ja toidu märgistamine ja muud tarbija teavitamise vormid.
- 53 Selle taustal ja tingimusel, et ametliku kontrolli tõhusus on tagatud, ei saa kahtluse alla seada Madalmaade pädeva asutuse valikut pöörduda mittetulundusliku erakapitalil põhineva äriühingu – käesoleval juhul KDSi – poole, et see annaks pädeva asutuse käsutusse riiklike veterinaararstide abidena abiinspektorid, kuna niisugune valik ei tundu olevat selline, mis moonutaks eraõiguslike ettevõtjate vahelist konkurentsi.
- 54 Tuleb meenutada, nagu Euroopa Kohus 17. märtsi 2016. aasta kohtuotsuses *Kødbranchens Fællesråd* (C-112/15, EU:C:2016:185, punkt 34) märkis, et määruse nr 882/2004 keeleversioonid erinevad selle määruse VI lisas kasutatud mõistete osas, mis määratlevad nende isikute kategooria, kelle kulusid võib lõivudest katta. Nii on selle määruse saksakeelses (*des für die amtlichen Kontrollen eingesetzten Personals*) ja prantsuskeelses (*personnel chargé des contrôles officiels*) versioonis mainitud töötajaid, kes kontrolli läbi viivad, samas kui ingliskeelses (*staff involved in the official controls*) ja itaaliakeelses (*personale partecipante ai controlli ufficiali*) versioonis on kasutatud väljendit, mis võib hõlmata palju laiemat isikuteriingi. Määruse taanikeelse versiooni kõnealuse lisa punktis 1 on märgitud, et lõivudest võib rahastada ametlikku kontrolli läbiviivate töötajate palku (*lønninger til personale, der udfører offentlig kontrol*), samas kui selle lisa punktis 2 sisalduvas väljendis, mille tähendus on märksa laiem, on märgitud, et rahastada võib ametliku kontrolliga seotud töötajate kulusid (*personaleudgifter i forbindelse med offentlig kontrol*).
- 55 Määruse nr 882/2004 VI lisa hollandikeelses versioonis tehakse vahet selle lisa punktis 1 mainitud töötajatel, kes on seotud ametliku kontrolliga (*het personeel dat betrokken is bij de officiële controles*), ja selle lisa punktis 2 mainitud töötajatel, kes on seotud ametliku kontrolli läbiviimisega (*het personeel dat betrokken is bij de uitvoering van de officiële controles*).

- 56 Nagu Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast selgub, tuleb juhul, kui liidu õigusakti keeleversioonides on erinevusi, asjaomase sätte tõlgendamisel lähtuda selle õigusakti kontekstist, üldisest ülesehitusest ja eesmärkidest, mille osa see säte on. Ka liidu õigusnormi tekkelugu võib anda asjakohast teavet selle normi tõlgendamiseks (vt selle kohta 3. oktoobri 2013. aasta kohtuotsus *Inuit Tapiriit Kanatami jt vs. parlament ja nõukogu*, C-583/11 P, EU:C:2013:625, punkt 50, ning 17. märtsi 2016. aasta kohtuotsus *Kødbranchens Fællesråd*, C-112/15, EU:C:2016:185, punkt 36).
- 57 Kõigepealt tuleb märkida, et ametliku kontrolli tõhususe nõue, mida määruses nr 882/2004 korduvalt mainitakse, on liidu seadusandja jaoks keskne kaalutus. Nii peavad pädevad asutused vastavalt selle määruse artikli 4 lõike 2 punktile a tagama, et elusloomade, sööda ja toidu tootmise, töötlemise ja turustamise kõigis etappides ja sööda kasutamise suhtes tehtav ametlik kontroll on tõhus ja asjakohane. Sama määruse artikli 8 lõike 3 punktis a on veel sätestatud, et pädevad asutused kehtestavad korra, kontrollimaks nende poolt tehtava ametliku kontrolli tõhusust. Lisaks on määruse nr 882/2004 põhjenduses 11 märgitud, et ametliku kontrolli tegemise alal pädevad asutused peaksid vastama mitmele tegevuskriteeriumile, et tagada nende erapooletus ja tõhusus. Sellistel asutustel peaks olema piisav arv sobiva kvalifikatsiooniga kogenud töötajaid ning piisavad vahendid ja seadmed tööülesannete nõuetekohaseks täitmiseks. Määruse nr 854/2004 artikli 4 lõikes 1 on lisaks sätestatud, et toidukäitlejad peavad pakkuma kogu vajalikku abi, tagamaks, et määruse nr 882/2004 artikli 2 punktis 4 silmas peetud pädeva asutuse tehtavat ametlikku kontrolli saab teostada tõhusalt.
- 58 Sellega seoses peavad liikmesriigid vastavalt määruse nr 882/2004 artiklile 26 koostoimes selle määruse põhjendusega 32 tagama piisavate rahaliste vahendite olemasolu, et tagada ametliku kontrolli korraldamiseks vajalikud töötajad.
- 59 Seda arvestades on kõnealuse määruse artikli 27 lõikes 1 ja lõike 4 punktis a ette nähtud, et liikmesriigid võivad koguda lõive või makse, et katta ametlikust kontrollist tulenevaid kulusid, tingimusel et ametliku kontrolliga seoses kogutavad lõivud ei ole kõrgemad kui vastutavate pädevate asutuste poolt seoses selle määruse VI lisas loetletud kuluelementidega kantavad kulud.
- 60 Ehkki on selge, et ametliku kontrolli tõhusus sõltub ennekõike riiklike veterinaararstide ja nende abide tehtud kontrollitoimingute kvaliteedist, aitavad sellele kaasa ka haldus- ja tugitöötajad.
- 61 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 49 märkis, on nimelt haldus- ja tugitöötajate ülesanne vabastada riiklikud veterinaararstid ja nende abid kontrollitoimingute tegemise logistilisest korraldamisest ja aidata teostada selle kontrolli üle järelevalvet, mis on määratletud määruse nr 882/2004 artikli 2 punktis 8.
- 62 Niisiis aitab järelevalve täiel määral tagada ametliku kontrolli tõhususe, aidates eelkõige tuvastada riskitapamajad ja seega teha kindlaks ametliku kontrolli sagedus, mis peaks määruse nr 882/2004 artikli 3 lõike 1 kohaselt (koostoimes selle määruse põhjendusega 13) olema korrapärane ja riskiga võrreldes proportsionaalne.
- 63 Sel moel võimaldavad haldus- ja tugitöötajad riiklikel veterinaararstidel keskenduda oma kontrolliülesandele kitsas tähenduses.
- 64 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 51 sisuliselt märkis, oli põhjusel, et liidu seadusandja on täpsustanud, et liikmesriigid peavad looma rahastamissüsteemi selleks, et tagada ametlike kontrollide „korraldamine“, mitte üksnes nende „tegemine“, tema tahe, et selline rahastamine peab võimaldama liikmesriikidel üles ehitada ametliku kontrolli terviklik süsteem, mis ei piirdu üksnes konkreetse kontrolliülesande täitmisega.
- 65 Sellistel asjaoludel võib kõnealusest rahastusest katta ka haldus- ja tugitöötajate palga ja kulud.

- 66 Selleks, et ei ületataks kulusid, mida vastutavad pädevad asutused seoses määruse nr 882/2004 VI lisa loetletud kuluelementidega kannavad, ega rikutaks selle määruse artikli 27 lõike 4 punkti a ega proportsionaalsuse põhimõtet, tohib lõivude arvutamisel siiski arvesse võtta üksnes tööaega, mida haldus- ja tugitöötajad vajavad ametliku kontrolliga lahutamatu seotud toiminguteks.
- 67 Siit järeldub, et määruse nr 882/2004 artikli 27 lõiget 1 ja lõike 4 punkti a koostoimes VI lisa punktidega 1 ja 2 tuleb tõlgendada nii, et liikmesriigid võivad käsitleda haldus- ja tugitöötajate palka ja kulusid kuludena, mida kantakse seoses ametliku kontrolliga ja mis ei ole kõrgemad kui pädevate asutuste poolt kantavad kulud, sellele ajale vastavas ulatuses, mida need töötajad ametliku kontrolliga lahutamatu seotud toiminguteks objektiivselt vajavad.
- 68 Sellega seoses olgu märgitud, et määruse nr 882/2004 VI lisa punktis 2 toodud mõistet „seonduvad kulud“ tuleb tõlgendada kitsalt, sest vastasel juhul kaotaks selles lisa esitatud loetelu oma soovitava toime. Nimelt tuleneb määruse nr 882/2004 artikli 27 lõike 4 punkti a sõnastusest, et asjaomases lisa on esitatud ammendav loetelu kuluelementidest, mida võib tapamajades teostatava ametliku kontrolliga seotud lõivude arvutamisel arvesse võtta (17. märtsi 2016. aasta kohtuotsus *Kødbranchens Fællesråd*, C-112/15, EU:C:2016:185, punkt 33).
- 69 Käesoleva kohtuotsuse punktis 67 antud tõlgendust kinnitab ametlikku kontrolli käsitlevate liidu õigusnormide ajalooline kontekst. Nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib ja käesoleva kohtuotsuse punktis 30 rõhutati, ei ole määruse 2017/625 sõnastuse ega ettevalmistavate materjalide põhjal võimalik tuvastada liidu seadusandja tahet määruse nr 882/2004 raames kehtivat süsteemi lõhkuda. Samuti ei tulene määruse nr 882/2004 sõnastusest ega ettevalmistavatest materjalidest, et liidu seadusandja tahe oli direktiivis 85/73 sätestatud hüvitatavate kulude tõlgendusest kõrvale kalduda.
- 70 Eeltoodut arvestades tuleb kohtuasjades C-477/18 ja C-478/18 esitatud esimesele ja teisele küsimusele vastata, et määruse nr 882/2004 artikli 27 lõiget 1 ja lõike 4 punkti a koostoimes selle määruse VI lisa punktidega 1 ja 2 tuleb tõlgendada nii, et liikmesriigid võivad käsitleda haldus- ja tugitöötajate palka ja kulusid kuludena, mida kantakse seoses ametliku kontrolliga eelnimetatud sätete tähenduses ja mis ei ole kõrgemad kui kõnealuse määruse artikli 2 punktis 4 silmas peetud pädevate asutuste poolt kantavad kulud, sellele ajale vastavas ulatuses, mida need töötajad ametliku kontrolliga lahutamatu seotud toiminguteks objektiivselt vajavad.

Kohtuasjas C-477/18 esitatud kolmanda küsimuse punkt a ja kohtuasjas C-478/18 esitatud kolmas küsimus

- 71 Nende küsimustega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas määruse nr 882/2004 artikli 27 lõike 4 punkti a koostoimes selle määruse VI lisaga tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus nõuda tapamajadelt tasu maksmist nende ametliku kontrolli veerandtundide eest, mida tapamajad määruse nr 882/2004 artikli 2 punktis 4 silmas peetud pädevalt asutuselt taotlesid, ent mida tegelikult ei kasutatud.
- 72 Esmalt tuleb märkida, et eelotsusetaotlusest ilmneb, et juhul kui ametlik kontroll lõpetatakse kavandatust varem, on Madalmaade õigusnormides ette nähtud, et riiklikele veterinaararstidele ja nende abidele makstakse tasu veerandtundide eest, mida kontrollitav tapamaja on taotlenud, kuid mida ei ole kasutatud.
- 73 Määruse artikli 27 lõike 4 punktist a tuleneb, et ametliku kontrolli eest kogutavad lõivud ei tohi olla kõrgemad kui vastutavate pädevate asutuste poolt seoses selle määruse VI lisa loetletud kriteeriumidega kantavad kulud.

- 74 See säte, mis proportsionaalsuse põhimõtet konkretiseerib, kinnitab kõnealuse määruse artikli 27 lõikes 1 sätestatud reeglit, et liikmesriikidel on üksnes õigus koguda lõive või makse selleks, et katta ametlikust kontrollist tulenevaid kulusid.
- 75 On tõsi, nagu Euroopa Komisjon oma kirjalikes seisukohtades väitis, et lõivud, mis vastavad kontrollitava tapamaja taotletud, kuid lõpuks kasutamata jäänud tööajale, näivad esmapilgul ületavat määruse nr 882/2004 artikli 2 punktis 4 silmas peetud pädeva asutuse kantud kulusid.
- 76 Kuid nagu käesoleva kohtuotsuse punktis 57 rõhutati, oli ametliku kontrolli tõhususe nõue liidu seadusandja jaoks määruse nr 882/2004 väljatöötamisel keskne kaalutus.
- 77 Seega ei ole selle määrusega vastuolus, kui lõivusid kogutakse vastavalt kontrolliajale, mida tapamaja taotles, kuid mida ei kasutatud, juhul kui lõivude kogumata jätmise võib ametliku kontrolli süsteemi tõhusust kahjustada.
- 78 Süsteemis, milles teatud kontrollitoiminguid tehakse tapamajade enda taotlusel, võib ametliku kontrolli tõhususe nõue tuua kaasa selle, et tapamajad peavad tasuma kasutamata jäänud kontrolliajaga seotud lõivud, juhul kui määruse nr 882/2004 artikli 2 punktis 4 silmas peetud pädeval asutusel ei ole võimalik riiklikke veterinaararste ja nende abisid teise tapamajja ametliku kontrolli tegemiseks ümber suunata.
- 79 Nagu käesoleva kohtuotsuse punktist 62 tuleneb, aitab järelevalve, mis on määratletud kõnesoleva määruse artikli 2 punktis 8, tagada ametliku kontrolli tõhususe seeläbi, et selle abil on võimalik seda kontrolli sidusalt planeerida ja seega tagada korrapärane ja riskiga võrreldes proportsionaalne kontrolli sagedus vastavalt määruse nr 882/2004 artikli 3 lõikele 1 koostoimes selle määruse põhjendusega 13.
- 80 Lisaks võimaldab kontrolli planeerimine tagada, et määruse nr 882/2004 artikli 2 punktis 4 silmas peetud pädeval asutusel on ametliku kontrolli teostamiseks vajalikud töötajad, nagu määruse nr 882/2004 artiklis 26 on nõutud.
- 81 Proportsionaalsuse põhimõtet järgides, ja ilma et see piiraks ametliku kontrolli tõhususe nõude täitmist, tuleb siiski jätta tapamajadele võimalus aegsasti enne ametliku kontrolli läbiviimist teavitada asjaomast pädevat asutust oma soovist kontrolli läbiviimise aega võrreldes algselt kavandatud ajaga lühendada.
- 82 Selleks on asjaomane pädev asutus kohustatud ette nägema ja tegema tapamajadele teatavaks mõistliku aja, mille jooksul võivad viimased kasutada oma õigust ametliku kontrolli aega lühendada ja mille möödumisel nõutakse algselt kavandatud kontrolli aja eest lõplikult tasu maksmist, olenemata sellest, kas seda aega täielikult kasutati või mitte.
- 83 Neil asjaoludel tuleb kohtuasjas C-477/18 esitatud kolmanda küsimuse punktile a ja kohtuasjas C-478/18 esitatud kolmandale küsimusele vastata, et määruse nr 882/2004 artikli 27 lõike 4 punkti a koostoimes selle määruse VI lisaga tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus nõuda tapamajadelt lõivu ametliku kontrolli veerandtundide eest, mida tapamajad määruse nr 882/2004 artikli 2 punktis 4 silmas peetud pädevalt asutuselt taotlesid, ent mida tegelikult ei kasutatud, juhul kui kontrollitav tapamaja ei ole aegsasti pädevale asutusele teatanud oma soovist kontrolli läbiviimise aega võrreldes algselt kavandatud ajaga lühendada.

Kohtuasjas C-477/18 esitatud kolmanda küsimuse punkt b

- 84 Kohtuasjas C-477/18 esitatud kolmanda küsimuse punktiga b palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas vastus kolmanda küsimuse punktile a on kohaldatav ka juhul, kui esiteks viisid ametliku kontrolli läbi renditöötajatest riiklikud veterinaararstid, kes ei saa tasu veerandtundide eest,

mida tapamaja taotles, kuid mida ei kasutatud, ning teiseks, kui osa lõivust, mis vastab taotletud, kuid kasutamata veerandtundidele, kasutatakse määruse nr 882/2004 artikli 2 punktis 4 silmas peetud pädeva asutuse üldkulude katmiseks.

- 85 Nagu käesoleva kohtuotsuse punktis 59 märgitud, tuleneb määruse nr 882/2004 artikli 27 lõikest 1 ja lõike 4 punktist a, et lõive võib koguda üksnes selliste kulude rahastamiseks, mis tekivad tegelikult seoses ametliku kontrolliga ja mida kannab määruse nr 882/2004 artikli 2 punktis 4 silmas peetud pädev asutus.
- 86 Sellest järeldub, et kuna renditöötajatest riiklikud veterinaararstid ei saa tasu veerandtundide eest, mida on taotletud, kuid mida ei kasutatud, ei saa pädev asutus, ilma et ta rikuks kõnealuse määruse artikli 27 lõiget 1 ja lõike 4 punkti a, koguda selles sättes ette nähtud lõivuna summasid, mis vastavad tasule, mida need veterinaararstid oleksid saanud, kui taotletud veerandtunde oleks kasutatud, kuna nende summade näol ei ole tegemist kuludega, mis on tekkinud seoses ametliku kontrolliga ja mida asjaomane pädev asutus on tegelikult kandnud.
- 87 Seega iga veerandtunni eest, mida on taotletud, kuid mida ei ole kasutatud, võib määruse nr 882/2004 artikli 2 punktis 4 silmas peetud pädev asutus nõuda kontrollitavalt tapamajalt tasu mitte rohkem kui selle summa ulatuses, mis vastab lõivusummale, millest on maha arvatud renditöötajatest riiklike veterinaararstide palgakulud, juhul kui tõendatakse, et sel viisil tekkinud vahe vastab tegelikult üldkuludele, mis kuuluvad määruse nr 882/2004 VI lisas osutatud kulude ühte või mitmesse kategooriasse.
- 88 Eeltoodud kaalutlustest lähtudes tuleb kohtuasjas C-477/18 esitatud kolmanda küsimuse punktile b vastata, et samas kohtuasjas kolmanda küsimuse punktile a antud vastust saab kohaldada juhul, kui esiteks viisid ametliku kontrolli läbi renditöötajatest riiklikud veterinaararstid, kes ei saa tasu veerandtundide eest, mida tapamaja taotles, kuid mida ei kasutatud, ning teiseks, kui osa lõivust, mis vastab taotletud, kuid kasutamata veerandtundidele, kasutatakse määruse nr 882/2004 artikli 2 punktis 4 silmas peetud pädeva asutuse üldkulude katmiseks, juhul kui tõendatakse, et nende veerandtundidega kaasneva lõivu osa sisse ei arvata nende renditöötajatest riiklike veterinaararstide palgakulusid, kes tasu ei saanud, ja et see vastab tegelikult üldkuludele, mis kuuluvad määruse nr 882/2004 VI lisas osutatud kulude ühte või mitmesse kategooriasse.

Kohtuasjas C-477/18 esitatud neljas küsimus

- 89 Kohtuasjas C-477/18 esitatud neljanda küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas määruse nr 882/2004 artikli 27 lõike 4 punkte a ja b tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus, kui tapamajadele kohaldatakse keskmist tasumäära mitte üksnes siis, kui ametlikku kontrolli viivad läbi nimetatud määruse artikli 2 punktis 4 silmas peetud pädevas asutuses töötavad veterinaararstid, vaid ka siis, kui ametlikku kontrolli viivad läbi renditöötajatest veterinaararstid, kellele makstakse väiksemat tasu.
- 90 Määruse nr 882/2004 artikli 27 lõike 4 punktist b tuleneb, et ametliku kontrolli eest kogutavad lõivud võidakse kehtestada kindla tariifiga, tuginedes pädevate asutuste poolt teatava aja jooksul kantud kuludele.
- 91 Määruse nr 882/2004 artikli 2 punktis 4 silmas peetud pädevale asutusele antud võimalus teha valik kindla tariifi alusel arvatud lõivude kasuks tähendab, et tapamajalt nõutav tasu võib olenevalt olukorrast olla mõnikord väiksem, mõnikord suurem kuludest, mida pädev asutus üksiku ametliku kontrolli käigus realselt kandis.

- 92 Nagu Taani valitsus oma kirjalikes seisukohtades märkis, aitab keskmise tasumäära kohaldamine tagada tapamajade võrdse kohtlemise ja nende vahel igasuguse diskrimineerimise puudumise, kuna sellega välditakse ametliku kontrolli kulude varieerumist sõltuvalt sellest, milline on riikliku veterinaararsti ametiaste või teenistusstaaz või kas see veterinaararst on pädeva asutuse töötaja või on ta renditöötaja.
- 93 Sellegipoolest, võttes arvesse määruse artikli 27 lõike 4 punkti a, ei tohi ametliku kontrolli eest kogutavad lõivud olla siiski kõrgemad kui vastutavate pädevate asutuste poolt seoses selle määruse VI lisas loetletud kuluelementidega kantavad kulud. Seega, juhul, kui määruse nr 882/2004 artikli 2 punktis 4 silmas peetud pädev asutus tõdeb, et ta on saanud teatud perioodil kasumit, peab ta järgmiseks perioodiks lõivumäärasid vähendama, sest vastasel korral rikub ta määruse nr 882/2004 artikli 27 lõike 4 punkte a ja b.
- 94 Neil asjaoludel tuleb kohtuasjas C-477/18 esitatud neljandale küsimusele vastata, et määruse nr 882/2004 artikli 27 lõike 4 punkte a ja b tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus, kui tapamajadele kohaldatakse keskmist tasumäära mitte üksnes siis, kui ametlikku kontrolli viivad läbi nimetatud määruse artikli 2 punktis 4 silmas peetud pädevas asutuses töötavad veterinaararstid, vaid ka siis, kui ametlikku kontrolli viivad läbi renditöötajatest veterinaararstid, kellele makstakse väiksemat tasu; vastuolu on välistatud siis, kui ametliku kontrolli eest kogutavad lõivud kokku ei ole kõrgemad kui vastutavate pädevate asutuste poolt seoses selle määruse VI lisas loetletud kuluelementidega kantavad kulud.

Kohtuasjas C-477/18 esitatud viies küsimus

- 95 Kohtuasjas C-477/18 esitatud viienda küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas määruse nr 882/2004 artikli 27 lõike 4 punkti a tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus, kui ametliku kontrolli eest nõutava lõivu arvutamisel võetakse arvesse kulusid, mis tekivad reservi moodustamisest erakapitalil põhinevale äriühingule, kellelt nimetatud määruse artikli 2 punktis 4 silmas peetud pädev asutus tellib riikliku veterinaararsti abi teenust, kui see reserv on mõeldud tegelikult ametlikku kontrolli tegevate töötajate ning ametliku kontrolli tegemist võimaldavate töötajate palga maksmiseks ning koolituskulude katmiseks, juhul kui tekib tervisekriis.
- 96 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et KDS moodustas reservi, mille suurus oli pool tema kahe viimase aasta keskmisest käibest enne reservi moodustamist, millele lisandus 500 000 eurot, ning mis oli ette nähtud palkade maksmiseks, juhul kui kriisi tõttu, mis võib tuleneda näiteks episoopia puhkemisest, ootamatult enam tööd ei ole. Niisuguse kriisi puhkemisel tuleb loomad hävitada ning tapamajad ei tohi loomi inimtoiduks tappa. Seega, kui veterinaararstid oleksid sellisel juhul häivatud loomade hävitamisega, ei oleks abiinspektoritel enam tööd ega mingit sissetulekut. Pärast kriisi lõppemist oleksid aga abiinspektorid taas tapamajades tegutsemiseks valmis, ilma et tapamajad peaksid ootama, kuni nad saavad piisaval arvul kvalifitseeritud abiinspektoreid.
- 97 Niisuguse reservi moodustamine on seega mõeldud selleks, et asjaomast äriühingut võimaliku kriisi korral kaitsta.
- 98 Ent määruse nr 882/2004 artikli 27 lõike 4 punkti a sõnastusest ilmneb, et ametliku kontrolli jaoks kogutavatest lõivudest võib katta üksnes kulud, mida vastutavad pädevad asutused seoses kõnealuse määruse VI lisas loetletud kuluelementidega tegelikult kannavad. Lisaks on selle määruse artikli 27 lõikes 10 sätestatud, et liikmesriigid ei tohi koguda kõnealuse määruse rakendamiseks muid kui nimetatud artiklis nimetatud lõive.
- 99 Eeltoodust tuleneb, et ametliku kontrolli eest nõutavate lõivudega tohib katta ainult neid kulusid, mis liikmesriikidel toidukäitlemisettevõtjate kontrollimisega seoses tegelikult tekivad (17. märtsi 2016. aasta kohtuotsus *Kødbranchens Fællesråd*, C-112/15, EU:C:2016:185, punkt 39). Lisaks, nagu käesoleva

kohtuotsuse punktis 68 märgiti, on määruse nr 882/2004 VI lisas esitatud ammendav loetelu kuluelementidest, mida võib tapamajades teostatava ametliku kontrolliga seotud lõivude arvutamisel arvesse võtta.

- 100 Neil asjaoludel ei saa sellist reservi, nagu on kõne all põhikohtuasjas, rahastada määruse nr 882/2004 artikli 27 kohaselt kogutavatest lõivudest.
- 101 Seega tuleb kohtuasjas C-477/18 esitatud viiendale küsimusele vastata, et määruse nr 882/2004 artikli 27 lõike 4 punkti a tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus, kui ametliku kontrolli eest nõutava lõivu arvutamisel võetakse arvesse kulusid, mis tekivad reservi moodustamisest erakapitalil põhinevale äriühingule, kellelt nimetatud määruse artikli 2 punktis 4 silmas peetud pädev asutus tellib riikliku veterinaararsti abi teenust, kui see reserv on mõeldud tegelikult ametlikku kontrolli tegevate töötajate ning ametliku kontrolli tegemist võimaldavate töötajate palga maksmiseks ning koolituskulude katmiseks, juhul kui puhkeb tervisekriis.

Kohtuasjas C-477/18 esitatud kuues küsimus

- 102 Arvestades kohtuasjas C-477/18 esitatud viiendale küsimusele antud vastust, ei ole selles kohtuasjas esitatud kuuendale küsimusele vaja vastata.

Kohtukulud

- 103 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamise seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

- 1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 882/2004 ametlike kontrollide kohta, mida tehakse sööda- ja toidualaste õigusnormide ning loomatervishoidu ja loomade heaolu käsitlevate eeskirjade täitmise kontrollimise tagamiseks, artikli 27 lõiget 1 ja lõike 4 punkti a koostöös selle määruse VI lisa punktidega 1 ja 2 tuleb tõlgendada nii, et liikmesriigid võivad käsitleda haldus- ja tugitöötajate palka ja kulusid kuludena, mida kantakse seoses ametliku kontrollidega eelnimetatud sätete tähenduses ja mis ei ole kõrgemad kui kõnealuse määruse artikli 2 punktis 4 silmas peetud pädevate asutuste poolt kantavad kulud, sellele ajale vastavas ulatuses, mida need töötajad ametliku kontrolliga lahutamatu seotud toiminguteks objektiivselt vajavad.**
- 2. Määruse nr 882/2004 artikli 27 lõike 4 punkti a koostöös selle määruse VI lisaga tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus nõuda tapamajadelt lõivu ametliku kontrolli veerandtundide eest, mida tapamajad määruse nr 882/2004 artikli 2 punktis 4 silmas peetud pädevalt asutuselt taotlesid, ent mida tegelikult ei kasutatud, juhul kui kontrollitav tapamaja ei ole aegsasti pädevale asutusele teatanud oma soovist kontrolli läbiviimise aega võrreldes algselt kavandatud ajaga lühendada.**
- 3. Käesoleva kohtuotsuse resolutsiooni punkt 2 on kohaldatav juhul, kui esiteks viisid ametlikud kontrollid läbi renditöötajatest riiklikud veterinaararstid, kes ei saa tasu veerandtundide eest, mida tapamajad taotlesid, kuid mida ei kasutatud, ning teiseks, kui osa lõivust, mis vastab taotletud, kuid kasutamata veerandtundidele, kasutatakse määruse nr 882/2004 artikli 2 punktis 4 silmas peetud pädeva asutuse üldiste kulude katmiseks, juhul kui tõendatakse, et**

nende veerandtundidega kaasneva lõivu osa sisse ei arvata nende renditöötajatest riiklike veterinaararstide palgakulusid, kes tasu ei saanud, ja et see vastab tegelikult üldkuludele, mis kuuluvad määruse nr 882/2004 VI lisas osutatud kulude ühte või mitmesse kategooriasse.

4. Määruse nr 882/2004 artikli 27 lõike 4 punkte a ja b tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus, kui tapamajadele kohaldatakse keskmist tasumäära mitte üksnes siis, kui ametlikku kontrolli viivad läbi nimetatud määruse artikli 2 punktis 4 silmas peetud pädevas asutuses töötavad veterinaararstid, vaid ka siis, kui ametlikku kontrolli viivad läbi renditöötajatest veterinaararstid, kellele makstakse väiksemat tasu; vastuolu on välistatud siis, kui et ametliku kontrolli eest kogutavad lõivud kokku ei ole kõrgemad kui vastutavate pädevate asutuste poolt seoses selle määruse VI lisas loetletud kuluelementidega kantavad kulud.
5. Määruse nr 882/2004 artikli 27 lõike 4 punkti a tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus, kui ametlike kontrollide eest nõutava lõivu arvutamisel võetakse arvesse kulusid, mis tekivad reservi moodustamisest erakapitalil põhinevale äriühingule, kellelt nimetatud määruse artikli 2 punktis 4 silmas peetud pädev asutus tellib riikliku veterinaararsti abi teenust, kui see reserv on mõeldud tegelikult ametlikke kontrole tegevate töötajate ning ametlike kontrollide tegemist võimaldavate töötajate palga maksmiseks ning koolituskulude katmiseks, juhul kui puhkeb tervisekriis.

Allkirjad